

GROEIPIJNEN IN 3D

Collectief SKaGeN brengt voor het eerst jeugdtheater

Ze zijn gekend van theater, tv en film en vierden vorig seizoen hun tienjarig samenzijn. Maar met zijn allen een jeugdvoorstelling maken: dat doen ze bij theatercollectief SKaGeN voor het eerst. Voor ‘Wonderland’ (12+), een coproductie met het Antwerpse jeugdtheaterhuis HETPALEIS zochten acteurs Valentijn Dhaenens, Korneel Hamers, Mathijs Scheepers, Clara Van den Broek en Bruno Vanden Broecke inspiratie in ‘Alice in Wonderland’. Zonder teaparty en wit konijn weliswaar, maar met beeldprojecties in een decor dat kleiner en groter lijkt te worden. “Het origineel vonden we te bestoft”. – Door Liv Laveyne -

Op vlak van jeugdtheater kijkt SKaGeN al enkele jaren de kat uit de boom: onlangs maakte Bruno Vanden Broecke samen met studiebuddy Dimitri Leue ‘De Marcellini’s’ bij HETPALEIS, maar ook SKaGeN zelf slaat met zijn volwassen voorstellingen aan bij jongeren zo blijkt tijdens schoolvoorstellingen. Het moest er dus wel van komen: een eerste echte jeugdoorstelling.

Dat de keuze viel op ‘Alice in Wonderland’, het legendarische boek van Lewis Carroll uit 1865, is geen toeval. “Eén meisje die in een wereld vol mannen belandt,” lacht Van den Broek. “Maar er is meer: in deze productie kunnen we al onze persoonlijke interesses bundelen: van theater en film tot dans en comedy. Bovendien hadden we goesting om echt ‘groot’ te gaan: groot in beelden, groot in spel, groots in fantasie. En waar kan dat beter dan in ‘Wonderland’?”

Van teatime tot tecktonik

Van het originele verhaal hield SKaGeN weinig over. “Carrolls boek bleek nogal bestoft omdat alles in die negentiende eeuwse context zit. Bridge en teatime: daar moet je bij de jeugd van tegenwoordig niet meer mee afkomen,” vindt Dhaenens. “Maar de basisgedachte van het boek hebben we wel bewaard: een meisje valt in slaap en komt terecht in een fantasiewereld. In Alices kleiner en groter worden, zien wij de fysieke en geestelijke groeipijnen waarmee twaalfjarigen, de doelgroep van deze voorstelling, geconfronteerd worden. Die prille pubertijd: met het ene been sta je nog in het kind zijn, met het andere stap je de volwassenheid binnen.” Mossel noch vis en tegelijk beide. “‘Wonderland’ gaat over jezelf aanvaarden. Alice is een meisje dat in onvrede leeft met zichzelf en daardoor ook met gans de buitenwereld. Dat is iets waar pubers zich vast en zeker in zullen herkennen,” meent Vanden Broecke.

SKaGeN stortte zich niet onvoorbereid op zijn eerste jeugdtheaterproductie. “We zijn gaan praten in scholen en hebben twaalfjarigen gevraagd wat hen bezighoudt. Die kennis hebben we indirect meegenomen in de voorstelling,” aldus Van den Broek. “We hadden ons voorbereid op allerlei rampscenario’s: je hoort over seksparty’s, over hoe jongeren steeds vroeger gewongen worden om zich een stijl aan te meten want ‘anders hoor ik nergens bij’. Er is ook zoveel: als twaalfjarige kunt je echt al beginnen stylen in de H & M. In ‘onze tijd’ was dat toch niet zo.”

“We hadden wel genres maar dat beperkte zich tot de Millets versus de All Stars. De snobs versus de goeie,” lacht Vanden Broecke. “Ja, onze eigen puberervaringen zijn ook weer naar boven gekomen,” grijnst Dhaenens. “Of er in die jaren veel veranderd is? Het antwoord is dubbel: jongeren zijn duidelijk mondiger, kennen minder gêne en hebben via internet toegang tot een ruimere belevingswereld, maar de grote en kleine pijntjes zijn dezelfde gebleven,” vindt Hamers. “Een leraar vertelde ons hoe zijn klas, een eerste middelbaar met allemaal jongens, op slag veranderde met de komst van een meisje. De kinderen van weleer werden plots jongens die stoer naar het bord liepen en zich meer met elkaar gingen meten. Dat dubbele zit ook in onze voorstelling,” zegt Van den Broek.

“Je hebt de naïviteit van een kind: het van de hak op de tak springen en de gekste associaties maken. Zo zit er in de voorstelling een groepje figuren, de zogenaamde ‘minimannen’, waar

je maar moeilijk de vinger kan op leggen. Daar tegenover staan momenten van poëtische verstillings, waarbij het beeldende het verloop van het verhaal en de personages overstijgt. Maar bovenal is 'Wonderland' een spel met verhoudingen, van klein en groot worden, en dat spel vertaalt zich ook letterlijk in het decor."

Grote zaalfantasie

Voor het decor deed SkaGeN een beroep op striptekenaar Philip Paquet, die eerder al met het gezelschap de voorstelling 'Winterkant' maakte en ook met muziektheatergezelschap Braakland al meermaals samenwerkte. "Zijn tweedimensionele tekeningen worden driedimensionaal tot leven gewekt door 'De ruimtevaarders', het ontwerpersduo Kristof Engels en Karolien De Schepper," vertelt Van den Broek. "Eerst was er het idee om met hologrammen te werken maar dat bleek theaterteknisch te ingewikkeld. Nu bestaat het decor uit twee delen die in een verscherpt perspectief een hoek vormen, waardoor de projecties vervormen. Een mens groter en kleiner laten worden op scène gaat immers niet, dus maken we de ruimte groter en kleiner. We wilden de infrastructuur van de grote zaal optimaal gebruiken, als een soort locatieproject op de scène."

"De figuren, die in Alices 'Wonderland' opduiken, zijn in zekere zin een uitvergroting, een vervormde spiegel, van de realiteit die haar omringt. Ze wordt ook zelf voortdurend achtervolgd door haar spiegelbeeld, het is die figuur die haar aanzet om verder te gaan. In die zin is ons 'Wonderland' een herkenbaar Bildungsverhaal van kind naar jongvolwassenheid. Daarin verschilt jeugdtheater niet van volwassen theater: het gaat om herkenbaarheid. Je wil aan je publiek zeggen: zie, je bent niet alleen met je problemen," aldus Scheepers. "Iedereen herinnert zich wel zijn pubertijd: wanneer plots jij of je kameraad vroeger rijp blijkt te zijn en je daardoor elkaar niet meer begrijpt. Alsof je plots in een andere wereld belandt."

Van 7 tot en met 27 november in HETPALEIS, Antwerpen. www.hetpaleis.be

Collectief SKaGeN brengt voor het eerst jeugdtheater met Wonderland

Groeipijnen in 3D

Ze zijn bekend van theater, tv en film en vierden vorig seizoen hun tienjarig samenzijn. Maar met zijn allen een jeugdvoorstelling maken, dat doen ze bij theatercollectief SKaGeN voor het eerst.

BOOP LUYKX

ANTWERPEN Voor *Wonderland* (12+), een coproductie met het Antwerpse jeugdtheaterhuis HETPALEIS, zochten acteurs Valentijn Dhaenens, Korneel Hamers, Mathijs Scheepers, Clara Van den Broek en Bruno Vanden Broecke inspiratie in *Alice in Wonderland*. Zonder teaparty en wit konijn weliswaar, maar met beeldprojecties in een decor dat kleiner en groter lijkt te worden. 'Het origineel vonden we te bestoft.'

Op het vlak van jeugdtheater kijkt SKaGeN al enkele jaren de kat uit de boom. Onlangs maakte Bruno Vanden Broecke samen met studio-buddy Dimitri Leus *De Marcellin's* bij HETPALEIS, maar ook SKaGeN zelf slaat met zijn volwassen voorstellingen aan bij jongeren, zo blijkt tijdens schoolvoorstellingen. Het moest er dus wel van komen een eerste echte jeugdvoorstelling.

Dat de keuze viel op *Alice in Wonderland*, het legendarische boek van Lewis Carroll uit 1865, is geen toeval. 'Een meisje dat in een wereld vol mannen belandt', lacht Van den Broek. 'Maar er is meer. In deze productie kunnen we al onze persoonlijke interesses bundelen, van theater en film tot dans en comedy. Bovendien hadden we zin om echt 'groot' te gaan: groot in beelden, groot in spel, groots in fantasie. En waar kan dat beter dan in *Wonderland*?'

Geen bridge of tea-time

Van het originele verhaal bleef SKaGeN weinig over. 'Carroll's boek bleef nogal bestoft omdat alles in die negentiende-eeuwse context zit. Bridge en tea-time, daar moet je bij de jeugd van tegenwoordig niet meer mee afkomen', vindt Dhaenens. 'Maar de basisedachte van het boek hebben we wel bewaard: een meisje valt in slaap en komt terecht in een fantasiewereld. In *Alice* kleiner en groter worden zien wij de fysieke en geestelijke groeipijnen waarmee twaalfjarigen, de doelgroep van deze voorstelling, geconfronteerd worden. Die prikkels pubertijd: met het ene been sta je nog in het kind-rij, met

■ De figuren die in *Alice's Wonderland* opduiken, zijn in zekere zin een vervormde spiegel van de realiteit die haar omringt.

het andere stap je de volwassenheid binnen.' Mossel mocht via en regelmatig belde. 'Wonderland' gaat over jezelf aarvaarden. Alice is een meisje dat in ontvrede met zichzelf leeft en daardoor ook met de hele buitenwereld. Dat is iets waarin pubers zich vast en zeker zullen herkennen', meent Vanden Broecke.

SKaGeN stortte zich niet omvooberend op zijn eerste jeugdtheaterproductie. 'We zijn gaan praten in scholen en hebben twaalfjarigen gevraagd wat hen bezighoudt. Die

ger, kennen minder gene en hebben via internet toegang tot een ruimere belevingswereld, maar de grote en kleine pijntjes zijn dezelfde gebleven', vindt Hamers. 'Een lesaar vertelde ons hoe zijn klas, een eerste middelbaar met allemaal jongens, op slag veranderde met de komst van een meisje. De kinderen van weleer werden plots jongens die stoer naar het bord liepen en zich meer met elkaar gingen meten. Dat dubbele zit in onze voorstelling', zegt Van den Broek.

'Je hebt de nabijheid van een kind-

gezelschap braakland al meermaals samengewerkt. 'Zijn tweedimensionale tekeningen worden driedimensionaal tot leven gewekt door 'De ruimtevaarders', het ontwerpersduo Kristof Engels en Karolien De Schepper', vertelt Van den Broek.

'Eerst was er het idee om met hologrammen te werken, maar dat bleek theatertechnisch te ingewikkeld. Nu bestaat het decor uit twee delen die in een vercherpt perspectief een hoek vormen, waardoor de projecties vervormen. Een mens groter en kleiner laten worden op scène gaat immers niet, dus maken we de ruimte groter en kleiner. We wilden de infrastructuur van de grote zaal optimaal gebruiken, als een soort locatieproject op de scène.

'De figuren die in *Alice's Wonderland* opduiken, zijn in zekere zin een uitvergroot, een vervormde spiegel, van de realiteit die haar omringt. Ze woort ook zelf voortdurend achtervolgd door haar spiegelbeeld, het is die figuur die haar aanzet om verder te gaan. In die zin is ons *Wonderland* een herkenbaar bildungsverhaal van kind naar jeugvolwassenheid. Daarin verschilt jeugdtheater niet van volwassen theater: het gaat om herkenbaarheid. Je wilt aan je publiek zeggen: kijk, je bent niet alleen met je problemen', aldus Scheepers. 'Iedereen herkent zich wel zijn pubertijd, wanneer jij of je kameraad vroeger rijp blijkt te zijn en je elkaar daardoor niet meer begrijpt. Alhoewel je plots in een andere wereld belandt.'

Wonderland, van 7 tot en met 27 november in HETPALEIS, Antwerpen, www.hetpaleis.be.

CLARA VAN DEN BROEK:

We hadden voor deze productie zin om echt 'groot' te gaan: groot in beelden, groot in spel, groots in fantasie. En waar kan dat beter dan in *Wonderland*?

kennis hebben we indirect meegenomen in de voorstelling', vertelt Van den Broek. 'We hadden ons voorbereid op allerlei rampscenarios: je hoort over seksparty's, over hoe jongeren steeds vroeger gedwongen worden om zich een stijl aan te meten, want 'anders hoor ik nergens bij'. Er is ook zoveel als twaalfjarige kunt je echt al een eigen stijl beginnen te zoeken in de H&M. In onze tijd was dat toch niet zo.'

'We hadden wel genres, maar dat beperkte zich tot de Millennials versus de All Stars: de mobs versus de geïntellectueelden', lacht Vanden Broecke. 'Ja, onze eigen puberervaringen zijn ook weer naar boven gekomen', grijnst Dhaenens. 'Of er in die jaren veel veranderd is? Het antwoord is dubbel: jongeren zijn duidelijk mondi-

her van de hak op de tak springen en de gekste associaties maken. Zo zit er in de voorstelling een groepje figuren, de zogenaamde 'minimannen', waar je maar moeilijk de vinger op kunt leggen. Daaropgevoerd staan momenten van poëtische verstilling, waarbij het beeldende het verloop van het verhaal en de personages overstijgt. Maar bovenal is *Wonderland* een spel met verhoudingen, van klein en groot worden, en dat spel vertaalt zich ook letterlijk in het decor.'

Grote zaalfantasie

Voor het decor deed SKaGeN een beroep op striptekenaar Philip Paquet, die eerder al met het gezelschap de voorstelling *Winterkand* maakte en ook met muziektheater-

SUPER TIP

• HetPaleis en Antwerps gezelschap SKaGeN samen in 3D aan de slag

Skagen trotseert het podium en publiek van HetPaleis - 010
TOMAS JORRENS

“We verheugen ons op een jong publiek, open en ongewapend!”

Drukte in HetPaleis. Gisteren vrijdag ging in het Antwerpse toneelhuis *Wonderland* in avant-première, het resultaat van de eerste collaboratie met SKaGeN. “Een voorstelling vol fantasie”, vat actrice Clara van den Broek het samen.

• *Wonderland* is in beperkte mate gebaseerd op *Alice in Wonderland* van Lewis Carroll. “Een meisje vlucht uit de realiteit en komt in een droomwereld terecht waar zij haar plekje moet vinden”, zegt Clara (SKaGeN) die in de huid kruipt van het hoofdpersonage. “Alleen is Alice bij ons ongeveer 13 jaar, iets ouder dan in het originele verhaal. Bovendien is ze heel ontevreden over zichzelf.”

Met de productie mikt SKaGeN

op een jonger publiek dan z'n vertrouwde doelgroep. “We hebben meer ervaring met 16-plussers, maar ik verheug me op het contact met jongere toeschouwers”, vervolgt van den Broek. “Die leeftijdscategorie is nog heel open en ‘ongewapend’.”

Pubers en demonen

Wonderland gaat over vluchten uit de werkelijkheid, groeipijnen uit de pubertijd en een confrontatie met de eigen demonen. “Net als veel andere leeftijdsgenoten krijgt Alice het hard te verduren. Uit onmacht kerft ze zich in de armen. Wat niet wil zeggen dat het toneelstuk bloederig is. Daarmee willen we haar gewoon psychologisch schetsen. Het blijft een wonderse wereld én een toffe voorstelling.”

De eerste samenwerking tussen

SKaGeN en HetPaleis schept hoge verwachtingen. Algemeen werd uitgekeken naar het multimediale karakter van de productie.

“We brengen 3D-geanimeerde tekeningen op een monumentaal decor dat met veel zin voor perfectie werd gecreëerd”, zegt Clara. “De omvang van het decor is voor ons nieuw. SKaGeN is kleinere podia gewoon.”

Wonderland is een kolfje naar de hand van het Antwerpse gezelschap. “Eén meisje dat tussen mannen terechtkomt, dat staat ons op het lijf geschreven. Naar de vorm toe hebben we ons geweldig kunnen uitleven.”

Clara van den Broek vertoont naar eigen zeggen parallellen met het hoofdpersonage Alice. “Zij vlucht in haar fantasiewereld en dat doe ik zelf ook vaak”, geeft ze toe.

“Ik zoek in de realiteit als snel naar iets om mezelf in gedachten te laten reizen. De puber die Alice is, is trouwens voor velen herkenbaar. We zijn blij met deze unieke samenwerking. De ervaring van HetPaleis is enorm. Daar gebruik van mogen maken, is voor SKaGeN een buitenkans.”

PETER BRIERS

① *Wonderland* met oa Mathijs Scheepers en Bruno Vanden Broecke, nog tot 27/11 in HetPaleis. Alle speeldata en info op www.hetpaleis.be en www.skagen.be.

13

Zo oud is Alice in SKaGeN's bewerking van Lewis Carrolls sprookje.

M/V VAN DE WEEK: CLARA VAN DEN BROEK

Clara van den Broek: 'Als ik van iemand hou, ken ik geen mate meer.' © Jimmy Kets

‘SNEEUWWITJE IS EEN SLOOF’

Clara van den Broek speelt het meisje Alice in de nieuwe jeugdvoorstelling ‘Wonderland’ van Skagen en Het Paleis. Sprookjes bewijzen nog maar eens hun nut.

Sarah Vankersschaever

Bent u een Alice in Wonderland?

‘Ik voel me zeker verwant met het meisje, zowel in het originele verhaal van Lewis Carroll als in onze theaterbewerking. Ik vlucht graag in de fantasie. Ik leef dan ook voortdurend in een wereld van fictie omdat ik met theater en teksten bezig ben.’

Leest u graag sprookjes?

‘Vroeger meer dan nu. Ik hou niet zo van het “fantastische element”. De uitwerking van de plot staat wat te ver af van de realiteit. Ik hou meer van verbeelde werkelijkheid. Het archetypische karakter van sprookjes spreekt me dan weer wel aan.’

Hebt u een favoriet personage?

‘Grietje misschien? Sneeuwwitje in elk geval niet. Dat is een hulpeloze sloof, een con-

servatief product.’

Hebben sprookjes dan geen nut?

‘Integendeel, sprookjes zijn heel belangrijk. Ze maken ons bewust van onze angsten en trauma’s. Ze zetten de woordeloze onrust die in de mens leeft om in taal en bieden een alternatieve vorm van therapie.’

Bent u een meisje dat soms verdwaalt?

‘Omdat ik de boel graag controleer, verdwaal ik niet gemakkelijk in de realiteit of in mijn hoofd. Ik verdwaal soms wel in de overgave aan mijn werk, of in mijn emoties en mijn gehechtheid aan mensen. Als ik bijvoorbeeld van iemand hou, ken ik geen mate meer. Dat is wellicht een soort vlucht voor mezelf.’

En als u acteert?

‘Dat is anders. Het ultieme genot van het acteren is open te kunnen zijn, me bekeken weten zonder schaamte te voelen. Dat zijn momenten van gratie. Het is zoals vrijen: je geeft je over, je bent, ook hier, even bevrijd van jezelf.’

Hoe ziet het ideale sprookjesland eruit?

‘Een land waarin tijd en ruimte geen beperkingen opleggen. Ik kan niet goed om met de eindigheid van relaties of van het leven. Dat wil niet zeggen dat ik niet van verandering hou. Geluk is voor mij eeuwig in beweging zijn. In die zin vind ik de 21ste eeuw best aangenaam: ik hou van “snel”, van “veel” en van “complex”. Ik verveel me gemakkelijk en deze tijd laat dat niet toe.’

Mogen we ons dan niet vervelen?

‘Toch wel. Verveling is zelfs een basisconditie van de mens. Verveling doet ons wonderlanden creëren: we vinden constructies uit die ons helpen om naar de werkelijkheid te kijken. Uit verveling is het verhaal ontstaan, misschien zelfs onze hele cultuur.’

Is ‘Wonderland’ uit verveling ontstaan?

‘Wonderland’ is er vooral gekomen omdat we met Skagen na tien jaar aan een nieuwe uitdaging toe waren. Jeugdtheater, een

grote zaal. De samenwerking met Het Paleis is voor ons zeer aangenaam. Hoewel het een heel groot huis is, krijgen we toch de kans om in alle intimiteit te werken en dicht bij het artistiek product te blijven.’

Zijn jongeren een moeilijk publiek?

‘Aan het begin van een voorstelling zijn jongeren vaak puberaal en defensief, dat voel je. Maar als het goed gaat, openen ze zich gemakkelijker dan volwassenen. Ze hebben minder afstand, zijn minder gewapend en zijn daarom ook ontwapenend. Ze lijken de voorstelling te drinken, met hun ziel. Dat is bijzonder.’

Ziet u vandaag veel Alices rondlopen?

‘Ik zie haar in elke jongere die naar een identiteit zoekt, elke puber die ontevreden is over zichzelf, ieder van ons die de realiteit ontvlucht.’

Welk talent zou u graag bezitten?

‘Onafhankelijkheid van gemoed.’

Hoe zou u Skagen omschrijven?

‘Vijf mensen die tot op het bot gaan. Meestal scheren mensen rakelings langs elkaar heen, maar wij zijn toch al meer dan tien jaar samen.’

Naar welk moment in ‘Wonderland’ kijkt u uit?

‘De laatste momenten van de première: wanneer we met vijf naast elkaar staan, hand in hand, en buigen. Dan weet en voel je: “Dit hebben we samen gedaan.” Dat is een bijzonder intens moment.’

Hoe ziet u de werkelijkheid?

‘Ik vind het een wondere, wrede wereld.’

‘Wonderland’, vanaf 6 november in Het Paleis, Antwerpen. Daar nog te zien tot 27 november.

ONLINE

www.hetpaleis.be
www.skagen.be